

TIETEEN ETIIKKA

MITÄ ON TIEDE?

järjestelmällistä uuden tiedon hankintaa

Tieteellä tarkoitetaan myös: *tietojen muodostama kokonaisuus*

Tiede pyrkii *totuuteen* tieteellinen totuus, millainen?

TEORIA

on tieteen peruskäsite

kokeellinen tutkimus: havainnot -> teoria

teoria voi olla *tosi* tai *epätosi*

TIETEELLINEN TIETO

autonomista <--> mielipiteet, tarkoitushakuisuus

objektiivista <--> henkilökohtaiset mielipiteet

julkista kritiikin alaista

ymmärrettävää

itseään korjaavaa

ei voi periaatteessakaan
saavuttaa ”lopullista
totuutta”

Tieteen etiikka ei saa ohittaa mitään näistä näkökohdista!

TIETEEN ARVOVAPAAUS

Tieto on *itsessään arvokasta*,

mutta tieteellinen tutkimustyö on *vuorovaikutuksessa*
ympäröivän yhteiskunnan kanssa

kaikkia tiedon vaikutuksia ei voi ennustaa

ONKO TIEDE ”HYVÄÄ” VAI ”PAHAA”?

(RAAMATUN VALOSSA)

tiede Jumalan antama tehtävä	1.Moos.2:15 1.Moos.2:19
muokkaa maailmankuvaa	Ps.19:6-7
tiedon käytön vastuullisuus	ks. esim. 2.Kor.9:8
kaikkietävyyyden harha, ”tieteisoptimismi” vrt. esim. tuhoaseiden kehittäminen	1.Moos.3:5 Saarn.3:11

KIRKKOJEN SUHTAUTUMINEN TIETEESEEN

skolastiikka

”philosophia est
ancilla theologiae”

uuden ajan luonnontieteen
saavutukset:

aurinkokeskeinen
maailmankuva,
evoluutioteoria, ...

vrt. luomiskertomus

järki Jumalan lahjana

vrt. kirjaimellinen
raamatuntulkinta

TUTKIMUSTYÖN JA TUTKIMUSTULOSTEN ETIIKKA

tieteellisen tutkimustyön ”sisäinen etiikka”

ihmisarvo

eläin- ja ihmiskokeet
geeniteknologia

tiedon väärinkäyttö

plagiointi ym. vilppi
vääristäminen

tulosten väärinkäyttö

-> mitä pitäisi tutkia?

TIEDE JA TEKNIikka

tieteen arvostaminen sovellusten perusteella?

tutkimuksen hyöty: perus- ja soveltava tutkimus

hyötyä ei voi aina ennustaa

esim.

Uraaniytimen halkeaminen

-> ydinenergia 😊😊

-> atomipommi 😞

Maxwellin yhtälöt

(sähkömagneettinen kenttä)

-> sähkö, valo 😊

Schrödingerin aaltoyhtälö

(kvanttimekaniikka)

-> moderni elektroniikka 😊

TEKNIikka JA ETIIKKA

MITÄ ON TEKNIikka?

”teoreettisten tietojen käytännöllistä hyväksikäyttöä”

TEKNIIKAN ODOTETAAN TARJOAVAN

turvallisuus
hyödyntäminen
hallitseminen
onnellisuus??

TEKNIikka VS. LUONTO JA IHMISET

tekniikan ympäristöhaitat
”kestävä kehitys”
”turhakkeet”

TEKNIIKAN ARVOSIDONNAISUUS

käyttötarkoituksen kautta

esim. kännykän käyttö

ei- aiotut sivuvaikutukset

esim. kännykkä
ongelmajätteenä

TEKNIIKAN ARVO

itseisarvona kyseenalainen

vrt. tekniset tieteet

välinearvo

tehokkuus

taloudellisuus

kauneus

ympäristöystävällisyys

turvallisuus

TIETO- JA VIESTINTÄTEKNIIKAN KÄYTÖN ONGELMIA

etätyö

työ- vs. vapaa-aika

sähköinen valvonta

yksilön vapauden rajoittaminen?

tekniikan haavoittuvuus

tietoturvallisuusriskit

sabotaasimahdollisuudet

haittaohjelmat

roskaposti

nettihuijaus

aineiston sisältö

vahingollinen sisältö

loukkaava sisältö

aineiston käyttö

laiton jakelu

laiton käyttö

INFORMAATIOYHTEISKUNTA

vaaroja ja mahdollisuuksia

tasapuolisuus?

MITEN KIRKOT OVAT HYÖDYNTÄNEET TEKNIKKAA?

kirjapainotaito

radio, TV

internet